

Könyvajánló

PERSOVITS JÓZSEF: NYOMDÁSZVAGYON EGYKOR ÉS MA

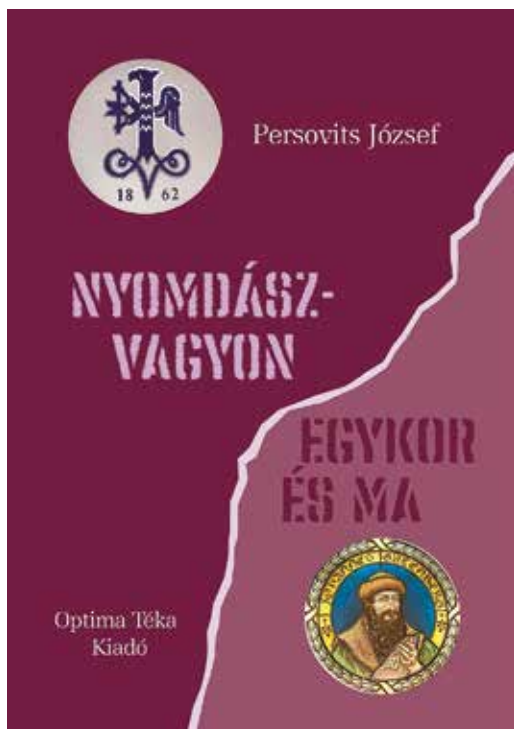
Pesti Sándor

2026. január 15-én a MÚOSZ székházban a Hagyományörző és Szakírók Társasága rendezésében bemutatásra került Persovits József nyomdász író-újságíró legújabb, immár huszonnegyedik, nyomtatásban megjelent könyve. Merész témaválasztásra utal a könyvcím, azonban nem az utóbbi 35 év és nem is az azt megelőző 45 év nyomdaipari szereplőinek vagyoni mozgásairól esik szó a kiadványban, hanem egy speciális – talán leginkább kifejezően „közvagyonnak” nevezhető, egykorvölt és főleg ingatlanokban tartott nyomdász szakszervezeti vagyonról van szó.

Ez a mai szemmel nézve szinte felfoghatatlan nagyságú, és felhalmozásának módja, eszközei miatt is különlegesnek számító – szakszervezeti tagdíjakból, nyomdászfillérekből származó – vagyon sajnos már régen nincs meg, ennek csak mórzsája került vissza a szervezethez. Hogy ez a vagyon miként vált szinte semmivé, erről majd később.

Van viszont egy nagyon fontos dátum: 1862, amikor Magyarországon megalakult a „Pest-Budai Vándor és Beteg Könyvnyomdászokat Segélyező Egylet”, a mai Nyomdaipari Dolgozók Szakszervezetének nemcsak jogi értelemben vett, hanem társadalmi értelemben is jogfolytonos jogelődje! Ugyanis már ezt megelőzően is voltak elszórtan kisebb nyomdai szakmai közösségek, de a szakszervezeti szerveződés adott igazán célt, lehetőségeket és kereteket, hogy ezzel komolyan kezdjenek foglalkozni elődeink. Nem véletlen, hogy az első kollektív szerződésnek tekinthető megállapodás az „Árjegyzék”, a mi szakmánkban jött létre 1848-ban. Majd ezt követően alig egy hónapon belül megalakult a „Pest-Budai Könyvnyomdászok Viatikum-, Beteg- és Segélyező Egylete”. Elnökének nem mást, mint a márciusi forradalomban szerepvállaló nyomdászt, Heckenast Gusztávot választva.

De az út innen egyáltalán nem volt sima, mert 1853 márciusában az osztrák önkény ezt és min-

den hasonló szerveződést betiltott. Csak évekkel később sikerült újra tárgyalásba bocsátkozni a hatalommal, ennek eredményeként 1862. május 29-én megalakult, némiképp módosult névvel, a nyomdászok korábban említett szakszervezete.

A szerző dokumentálva részletesen bemutatja hogyan lettek a befizetett szakszervezeti nyomdász fillérek/koronák/pengők ... választott, értő és felelős szaktársak kezében közös vagyonná. A több mint 160 éves történet két csúcspontja a Gutenberg Otthon szakszervezeti központ (vagy ahogy régen hívták „A torony”) és az Abbázia tengerparti sétányán (ma Opatija) megépült Gutenberg-villa gyógyüdülő.

Ez a közösségépítő, önszegélyező és emellett felhalmozó, vagyongyarapító folyamat az első ko-

moly pofont az országgal együtt kapta Trianon-
nal, mert nem csak az ország területe csonkult,
de az addig közös nyomdászvagyon és a kollégák
szervezeteinek nagy része a tagságukkal, befizeté-
seikkel is elérhetetlenné vált. Többek között pél-
dával az előbb hivatkozott Abbázia/Fiume. De a
szakma hamar kiheverte a sokkot, és felállt, meg-
tanulva – viszont nem is gondolva még a későbbi
államosításokra –, hogy a közös vagyon legjobb
fialtatása például, ha kiadható lakóingatlanba
fektetik. A szakszervezet újraépítkezve, a tagság
szolidaritását és bizalmát élvezve, a tagdíjakból
sorra vásárolta az ingatlanokat. A könyv mind-
ezt sorra veszi, amelyek közül viszont már egy
sincs meg – mert közben volt egy világháború,
majd egy 1948, amikor az államosítás a „közva-
gyonokat” is elérte, és a hatalmas nyomdász-
ingatlan-vagyon is egy nagy osztatlan közös állo-
mánná vált.

Azután a legújabb kori rendszerváltással fel-
cillant még a remény, mert az egyházakon kí-

vül ugyan nem volt reprivatizáció, de tizenkét
évvel később a székház egyharmadát, ha lerom-
lott állapotban is, de sikerült „visszakapni” a
Nyomdászszakszervezetnek. Csakhogy a fenn-
tartásával kapcsolatban két leküzdhetetlen aka-
dályt is kaptak. Az egyik, hogy sok ok miatt, de
a nyomdaipar teljes átalakulásával, privatizá-
ciójával a szervezet tagsága is visszazuhan, le-
csökkent. A másik, hogy jogilag nem kaptak le-
hetőséget az épület részben olyan módon való
hasznosítására, hogy abból folyamatos bevétel
keletkezzen a felújításra és fenntartásra. (Erről is
elég részletesen szól a könyv.) Így aztán kénysze-
rűen értékesíteni kellett – amit akár ingatlance-
rének is nevezhetnénk, amikor eljutunk a má-
hoz, a Benczúr utcai nyomdász szakszervezeti
központhoz.

***Ajánlom minden nyomdásznak, szakmabeli-
nek. A könyv az Írók Boltjában kapható, ára
2000 Ft.***

PAUKER®
az én nyomdám

LUXUS MAGAZINOK
MŰVÉSZETI KIADVÁNYOK
IPARI KATALÓGUSOK
ÚJSÁGOK
PROFESSZIONÁLIS
GRAFIKAI TERVEZÉS
ÉS KIVITELEZÉS

színnel lélekkel

PAUKER HOLDING KFT.

CÍMÜNK: 1047 BUDAPEST, BAROSS UTCA 11-15.

nyomda@pauker.hu